

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงปรากฏการณ์ทางสังคม ยิ่งสังคมมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคมมากขึ้นเท่าใด รูปแบบอาชญากรรมก็จะยิ่งพัฒนาไปมากเท่านั้น โดยในปัจจุบันรูปแบบของอาชญากรรมได้มีการพัฒนาไปอย่างมาก เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องเผชิญหน้ากับอาชญากรซึ่งคิดค้นวิธีปฏิบัติการที่ซับซ้อนเพื่อปกป้องกิจกรรมและตัวตน จากการตรวจพบของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ทำให้การสืบสวนหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะเข้าถึงตัวการผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำผิดที่แท้จริงนั้นเป็นไปได้ยาก จึงไม่สามารถตรวจจับจรรยาวัฏของการกระทำผิดเหล่านั้นได้ ตัวอย่างของอาชญากรรมที่ยากแก่การเข้าถึงพยานหลักฐานและตัวการสำคัญในการกระทำความผิด เช่น อาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติ การค้ายาเสพติด การทุจริตของเจ้าพนักงานรัฐและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันการกระทำความผิดได้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการของการกระทำความผิดตลอดเวลาและอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นกรรมวิธีในการกระทำความผิดหรือการนำเทคโนโลยีและเทคนิคสมัยใหม่เข้ามาเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ลักษณะการกระทำความผิดมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นขบวนการ อีกทั้งการกระทำความผิดอาจมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงในทางระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ผู้กระทำความผิดยังเป็นผู้ทรงอิทธิพล ผู้มีความรู้ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ เป็นอย่างดี ทำให้ยากแก่การเข้าถึงข้อมูลการกระทำความผิดและการจับกุมดำเนินคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพและต้องยอมรับความจริงว่าพนักงานสอบสวนฝ่ายเดียวไม่สามารถรอบรู้ได้ทุกเรื่อง โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับอาชญากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การค้นหาความจริงจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความชำนาญพิเศษเข้าร่วมทำการสอบสวน รวมถึงการใช้มาตรการพิเศษต่างๆ เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานให้ได้ที่สุดเท่าที่จะทำได้

เมื่อปี พ.ศ. 2547 ประเทศไทยจึงได้จัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่คือ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สังกัดกระทรวงยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ซึ่งกฎหมายฉบับนี้

มีเจตนารมณ์สำคัญที่เขียนขึ้นมาเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในกระบวนการยุติธรรมและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในคดีที่มีความซับซ้อนดังกล่าวข้างต้น พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 จึงเปรียบเสมือนนวัตกรรมหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมที่รัฐจะใช้ดำเนินการกับองค์กรอาชญากรรม พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ให้อำนาจในการสืบสวนสอบสวนไว้หลายประการที่แตกต่างจากกฎหมายฉบับอื่น เช่น การดักฟังทางโทรศัพท์ การแฝงตัว และโดยเฉพาะในเรื่องของการทำงานในเชิงบูรณาการ เกี่ยวกับการสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสืบสวนสอบสวนให้ดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ชอบธรรม รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีพิเศษ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 ได้กำหนดมาตรการพิเศษที่ให้อำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีพิเศษต่างๆ แก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ขณะที่เจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายพยายามที่จะแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิดของผู้ร่วมกระทำทั้งหมด และเพื่อควบคุมการกระทำผิดเหล่านั้นให้ได้ แต่ผลการปฏิบัติมักเกิดในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถนำผู้ร่วมกระทำผิดมาลงโทษได้เฉพาะบุคคลที่อยู่ปลายทางของการกระทำผิดไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานให้ไปถึงการกระทำผิดของบุคคลที่เป็นตัวการสำคัญในการกระทำผิดเพื่อนำตัวมาลงโทษได้ ฉะนั้น ผู้บังคับใช้กฎหมายจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษให้ได้ มิเช่นนั้นสังคมจะไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข

ดังนั้น เจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายอาจจำเป็นต้องนำตัวผู้ร่วมกระทำผิด หรือผู้สมรู้ร่วมคิดมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเจาะค้นหาความจริงเกี่ยวกับการกระทำผิด วิธีการนี้เรียกว่า “ การกันตัวผู้ร่วมกระทำผิดเป็นพยาน ” ซึ่งมีใช้อยู่ในประเทศที่ใช้กฎหมายในระบบคอมมอนลอว์อย่างกว้างขวาง ตามหลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลพินิจ กล่าวคือ เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้นเจ้าพนักงานอาจไม่ดำเนินคดีได้ และเมื่อได้สอบสวนแล้วเห็นว่าผู้ต้องหากระทำผิดจริงเจ้าพนักงานอาจไม่ฟ้องได้ด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละคดีโดยคำนึงถึงผลได้ผลเสียที่สังคมจะได้รับและประโยชน์สาธารณะ โดยมีการให้หลักประกันที่เรียกว่า “ ความคุ้มกัน ” ทั้งนี้เพื่อทดแทนสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นประจักษ์ต่อตนเองในทางอาญา

สำหรับประเทศไทย แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยไม่เคยมีบทบัญญัติเรื่องการกันผู้ร่วมกระทำผิดหรือผู้ต้องหาเป็นพยานเป็นลายลักษณ์อักษรมาก่อนดังเช่นต่างประเทศ แต่ในทางปฏิบัติทั้งระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและอัยการต่างได้วาง

หลักเกณฑ์และมีแนวทางการปฏิบัติในการกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยานแยกต่างหากของแต่ละองค์กร การกันตัวผู้ร่วมกระทำความผิดเป็นพยานในประเทศไทยนั้น ในทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวนมีการบัญญัติถึงเรื่องการกันตัวผู้ต้องหาเป็นพยานไว้ในประมวลระเบียบการตำรวจ ภาคที่ 1 ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ข้อ 257-259 และในทางปฏิบัติของพนักงานอัยการสามารถกระทำได้ในกรณีที่พิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานที่มีอยู่ไม่เพียงพอแก่การที่จะดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหา ดังที่บัญญัติรายละเอียดไว้ในระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.2547 ข้อ 79 ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่พนักงานสอบสวนกันผู้ต้องหาซึ่งได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันคนใดคนหนึ่งเป็นพยานให้พนักงานอัยการพิจารณาโดยรอบคอบ โดยคำนึงถึงว่าถ้าไม่กันผู้ต้องหาคนใดคนหนึ่งเป็นพยานแล้ว พยานหลักฐานที่มีอยู่เพียงพอแก่การที่จะต้องดำเนินคดีกับผู้ต้องหาทั้งหมดหรือไม่ และอาจแสวงหาพยานหลักฐานอื่นแทนเพื่อให้เพียงพอแก่การที่จะดำเนินคดีกับผู้ต้องหาทั้งหมดหรือไม่ ถ้อยคำของบุคคลนั้นรับฟังเป็นความสัตย์ได้เพียงใด รวมทั้งความคาดหมายในการที่ผู้นั้นจะเบิกความเป็นประโยชน์ในการพิจารณาหรือไม่ และพึงพิจารณากันผู้กระทำความผิดน้อยที่สุดเป็นพยาน...” และในปัจจุบันคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ออกประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี พ.ศ.2554 มาเพื่อบังคับใช้ในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยาน และศาลได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5244/2539 วินิจฉัยว่าพนักงานสอบสวนสามารถกระทำในส่วนการที่จะรับฟังพยานดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใดนั้นต้องพิจารณาประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ประกอบด้วย ซึ่งเห็นได้ว่าศาลได้ยอมรับหลักการดังกล่าวนี้

ผู้เขียนได้ศึกษาวิทยานิพนธ์ เรื่องการกันผู้ร่วมกระทำความผิดไว้เป็นพยานของคุณสุชิน ต่างงาม เห็นว่า ถึงแม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการในการกันผู้ร่วมกระทำความผิดไว้เป็นพยานโดยตรง แต่พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีอำนาจในการกันผู้ร่วมกระทำความผิดเป็นพยานได้ โดยคุณสุชิน เสนอให้แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยให้ยกเลิกอำนาจฟ้องของผู้เสียหาย เพื่อให้ผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาที่ถูกกันไว้เป็นพยานที่ได้ให้การเป็นพยานแก่รัฐได้รับความคุ้มครองอย่างสมบูรณ์ และในกรณีการรับฟังคำเบิกความของพยานผู้ร่วมกระทำความผิดเห็นว่า ศาลควรรับฟังคำเบิกความของพยานผู้ร่วมกระทำความผิดให้มากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐในประเทศไทย และเพื่อให้สามารถเอาตัวการสำคัญในคดีอุกฉกรรจ์มาลงโทษได้

สำหรับคุณกรองทอง เข้มสะอาด ได้ให้ความเห็นในวิทยานิพนธ์ เรื่องการกันผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน:ข้อพิจารณาตามกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน ไว้ว่า คำชัดทอดของผู้ร่วมกระทำ

ความคิดมีน้ำหนักน้อย การรับฟังคำเบิกความของผู้ที่ถูกกันไว้เป็นพยานศาลจึงต้องรับฟังด้วยความระมัดระวังและต้องรับฟังพยานหลักฐานอื่นจึงจะสามารถลงโทษได้ และเพื่อเป็นการป้องกันพยานกลับคำให้การ ควรจะมีการออกกฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนสามารถฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกกันไว้เป็นพยานได้อีกครั้งหนึ่ง หากบุคคลนั้นกลับคำในชั้นศาล และยังเห็นว่าควรมีมาตรการคุ้มครองบุคคลหรือผู้ต้องหาที่ถูกกันไว้เป็นพยานและมีการสืบพยานล่วงหน้า เพื่อสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้ถูกกันตัวไว้เป็นพยาน เพื่อที่จะสามารถให้การด้วยความสัตย์จริงปราศจากความกดดันจากภายนอก

ส่วนวิทยานิพนธ์ของคุณชนิษฐนันท์ พลรัตน์ เรื่อง การนำวิธีการกันตัวผู้ร่วมกระทำความคิดเป็นพยานมาปรับใช้กับการสืบสวนและสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ป. นั้น พบว่าการนำมาตรการกันผู้ร่วมกระทำความคิดไว้เป็นพยานจะช่วยลดปัญหาการขาดแคลนพยานหลักฐานได้อย่างมากและเพื่อให้การสืบสวนและสอบสวนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นควรปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ในหลายๆส่วน

ส่วนวิทยานิพนธ์ของคุณพร้อมพันธ์ ครอบตระกูลชัย เรื่องการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยาน:ศึกษากรณี พรบ.มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2551 นั้น พบว่า ควรส่งเสริมให้มีการนำมาตรการการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยานให้มากขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนพยาน ซึ่งจะช่วยให้สามารถหาพยานหลักฐานได้สะดวกและรวดเร็วอันเป็นการแก้ปัญหาที่ค้างคั่งค้างในชั้นศาลในชั้นสอบสวนได้ ทั้งยังเป็นการช่วยเหลือและให้โอกาสผู้ร่วมกระทำความคิดที่มีชีวิตการสำคัญและมีเหตุผลที่ควรให้อภัยได้กลับใจแก้ไขให้การเป็นประโยชน์แก่รัฐ อันเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้กระทำความคิดเองและสังคมโดยรวมต่อไป

อย่างไรก็ตาม แม้งานวิจัยทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่า การกันผู้ร่วมกระทำความคิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานมาใช้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวนและสอบสวนตราบดีที่ยังไม่มีวิธีการอื่นที่ดีกว่า และเห็นว่าวิธีการกันผู้ร่วมกระทำความคิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความคิดและตัวการสำคัญ และเป็นประโยชน์ในการตัดวงจรการกระทำความคิดโดยตรง แต่ปัญหาของกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเวลาที่ใช้ในการดำเนินคดี ค่าใช้จ่ายในกระบวนการบริหารยุติธรรม ปัญหาเรื่องนักโทษล้นเรือนจำ โดยเฉพาะปัญหาในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีพิเศษ เช่น ปัญหาข้อจำกัดของการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีฐานเป็นตัวการ ผู้ใช้และผู้สนับสนุน ปัญหาพยานบุคคล ปัญหาการคุ้มครองพยาน หากมีการนำวิธีการกันผู้ต้องหาไว้เป็นพยานมาใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีพิเศษโดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ก็จะเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพของรัฐที่ใช้ใน

การปราบปรามอาชญากรรมที่ร้ายแรงที่กระทำโดยผู้กระทำความผิดที่มีความสามารถสูงได้ เช่น การฉ้อโกงที่ร้ายแรง อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ องค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้มีความรู้ความสามารถ (white-collar crime) ซึ่งอาชญากรรมดังกล่าวนี้อยู่ในอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยตรง แต่ปัญหาต่างๆ ที่พบเห็นกล่าวคือ การแสวงหาพยานหลักฐานในคดีพิเศษที่มีอยู่นั้น ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงหรือผู้อยู่เบื้องหลังมาดำเนินคดีฟ้องลงโทษได้อย่างแท้จริง แม้การกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานเป็นวิธีการแสวงหาพยานหลักฐานอย่างหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาในกระบวนการยุติธรรมจนถึงปัจจุบัน แต่กรมสอบสวนคดีพิเศษไม่มีหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติในการกันผู้ต้องหาหรือผู้ร่วมกระทำความผิดไว้เป็นพยานที่ชัดเจน การใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการกันผู้ร่วมกระทำความผิดคนหนึ่งคนใดเป็นพยานควรจะมีหลักเกณฑ์ วิธีการและระบบการตรวจสอบหรือไม่ เพียงใด หรือกรณีที่พยานยอมให้การเกี่ยวกับความผิดที่ตนมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น เพื่อเป็นป้องกันพยานคนนั้นหลบหนี หรือกลับคำให้การอันเนื่องมาจากเกรงกลัวอันตรายจากการที่ตัวเองเป็นพยาน พยานนั้นก็สมควรจะได้รับความคุ้มครอง ประกอบปัจจุบัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีคำสั่งให้โอนสำนักสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย (Thai Marshalls) และสำนักคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม มาสังกัดที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีอาญา โดยเฉพาะกรมสอบสวนคดีพิเศษจึงควรมีหลักเกณฑ์ในการกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน และมีมาตรการคุ้มครองพยานเป็นมาตรการเสริมสร้างป้องกันอันตรายจากการคุกคามต่อชีวิต ร่างกายของตัวพยานเองหรือครอบครัวของพยาน โดยดำเนินการควบคุมกันไป มาตรการในการกันผู้ต้องหาไว้เป็นพยานในคดีพิเศษจึงสัมฤทธิ์ผล และเพื่อให้กระบวนการบังคับใช้กฎหมายสามารถใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดได้ลุล่วงสมดังเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป ซึ่งผู้เขียนจะได้ศึกษาและกล่าวถึงรายละเอียดในบทต่อไป

“ กล่าวโดยสรุป เหตุจำเป็นต้องนำการกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานมาใช้ในคดีพิเศษ จะได้เห็นว่า แม้การกันผู้กระทำความผิดไว้เป็นพยานมิได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่เป็นวิธีการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งถือเป็นเทคนิคการสอบสวนพิเศษที่พนักงานสอบสวนใช้ในการสอบสวนคดีที่ต้องอาศัยคำให้การของผู้กระทำความผิดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับกลุ่มผู้กระทำความผิดด้วยกันและเป็นคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนยากแก่การได้พยานหลักฐานมาดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้โดยตรง การกันผู้กระทำความผิดไว้เป็นพยาน จึงจำเป็นต้องใช้ในคดีความผิดร้ายแรง ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ องค์กรอาชญากรรม อาชญากรรมข้ามชาติ หรือคดีที่มีผู้อิทธิพลอยู่เบื้องหลัง ซึ่งคดี

ต่างๆเหล่านี้ เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจการสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยตรงที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามการอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและระบบเศรษฐกิจอย่างรุนแรง มีมูลค่าความเสียหายสูง กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ และความน่าเชื่อถือระหว่างประเทศอย่างมหาศาล รวมถึงความเสียหายต่อระบบอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชนและประเทศเป็นอย่างมาก และที่สำคัญก็คือ กระทบต่อความสงบสุขของคนในสังคม ด้วยเหตุนี้ การกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานในคดีพิเศษ หากได้ดำเนินถึงผลสำเร็จที่รัฐจะสามารถป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นคดีพิเศษต่างๆ เหล่านี้ โดยพิจารณาถึงผลได้ผลเสียและประโยชน์สาธารณะที่สังคมประเทศจะได้รับเป็นสิ่งสำคัญ ผู้เขียนเห็นว่า การกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและมีคุณค่ามากกว่า ตรายใดที่องค์กรในกระบวนการยุติธรรมยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่มีวิธีอื่นที่ดีกว่า

การที่กฎหมายหลักของประเทศมิได้ให้อำนาจแก่ตำรวจหรือพนักงานอัยการ โดยตรงในเรื่องนี้ มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดสำหรับการออกกฎหมายและระเบียบหลักเกณฑ์ กฎหมายที่จะกำหนดมีหลักประกันอะไรว่าจะมีการบังคับใช้ด้วยความเสมอภาค และมีวิธีการใดที่จะเป็นการควบคุมตรวจสอบมิให้ใช้อำนาจบิดเบือนไปจากกฎหมาย ด้วยเหตุนี้วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงได้จัดทำขึ้นเพื่อพยายามศึกษาถึงข้อเสนอแนะและหลักเกณฑ์ที่ควรคำนึงดังกล่าวในภาพรวมต่อไป ”

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ได้ดำเนินการศึกษาเพื่อหาระเบียบและหลักการที่ควรจะเป็นในการกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานที่เหมาะสมในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีพิเศษ โดยอาศัยแนวคิดและหลักกฎหมายต่างๆ รวมถึงวิธีการปฏิบัติที่ประเทศไทยได้ปฏิบัติและวิธีการปฏิบัติของต่างประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นพนักงานสอบสวนและเพื่อนำมาซึ่งการอำนวยความยุติธรรมให้เกิดแก่สังคม

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวความคิด ที่มา ของบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน ตามกฎหมายของประเทศไทยและของต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์วิธีการในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีพิเศษและการกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานตามหลักเกณฑ์สากลทั้งในต่างประเทศและประเทศไทย
3. เพื่อกำหนดแนวทางและเสนอแนะในการนำมาตราการกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานมาปรับใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

4. เพื่อกำหนดแนวทางให้กรมสอบสวนคดีพิเศษออกระเบียบภายใน อันเป็นการวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานในคดีพิเศษ

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

คดีพิเศษเป็นคดีที่มีความสลับซับซ้อน ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ มีการใช้เทคโนโลยีทันสมัยเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ขาดต่อการแสวงหาพยานหลักฐาน การกันตัวผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดไว้เป็นพยานซึ่งเป็นวิธีการแสวงหาพยานหลักฐานอย่างหนึ่ง จะทำให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นตัวการที่แท้จริงในคดีพิเศษมาลงโทษทางอาญาได้ ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ในการกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานที่ชัดเจน และมีการพัฒนาจากแนวทางที่เคยปฏิบัติ เพื่อวางมาตรฐานในการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานว่า ควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ใดบ้าง มีการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจและให้ความคุ้มครองแก่พยานควบคู่กันไป จะมีผลให้กฎหมายมีความชัดเจน โปร่งใสและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะชนมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นงานวิจัยเพื่อหาระเบียบและหลักที่ควรจะเป็นในการกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานที่เหมาะสมในคดีพิเศษ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีพิเศษ เพื่อนำเอามาตรการการกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานมาใช้กับกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับระเบียบหลักเกณฑ์การกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานตามหลักเกณฑ์สากลและในต่างประเทศ และการกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานในประเทศไทย

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

กำหนดวิธีการศึกษาโดยวิจัยจากเอกสาร (Document Research) กล่าวคือ ทำการศึกษา ค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากบทบัญญัติของกฎหมาย ตำรากฎหมาย รายงานการประชุมทางวิชาการและสัมมนาทางวิชาการ บทความและวารสารกฎหมาย เอกสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนการสืบค้นทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ที่มา ของบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกันผู้ร่วมกระทำ ความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน ตามกฎหมายของประเทศไทยและของต่างประเทศ
2. ทำให้ทราบถึงหลักการและความสำคัญในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีพิเศษ และการ กันผู้ร่วมกระทำ ความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน ตามหลักพยานแผ่นดินหรือพยานหลวง และ หลักประโยชน์สาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะนำมาใช้ในการกันผู้ ร่วมกระทำ ความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน
3. ทำให้มีแนวทางในการเสนอแนะ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ มาตราการกันผู้ร่วมกระทำ ความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถเอาผิด กับตัวการที่อยู่เบื้องหลังที่แท้จริงหรือผู้กระทำความผิดทั้งขบวนการได้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดย ส่วนรวม
4. ทำให้มีแนวทางในการเสนอแนะให้กรมสอบสวนคดีพิเศษออกระเบียบภายในเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์การกันผู้ร่วมกระทำ ความผิดหรือผู้ต้องหาไว้เป็นพยานในคดีพิเศษ และเป็นการคุ้มครอง พยานให้ได้รับความปลอดภัยในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา